

Ignjat Đurđević

Egloge

aliti
razgovori pastijerski

eLektire.skole.hr

SADRŽAJ

PIR RUMENKE I MILJENA (Egloga I. aliti Razgovor pastijerski prvi) _____	3
LJUBICA (Egloga druga) _____	10
LJUVENA ZABAVA (Egloga III.) _____	16
BIJELKA (Egloga četvrta) _____	20
LOVORKA (Egloga peta) _____	25
SATIRI (Egloga šesta) _____	37
ČISTA ZAGORKA (Egloga sedma) _____	43
POSJED VILINJI (Egloga osma nedospjena) _____	49
Ekloga IX: RAKLICA _____	57
RJEČNIK _____	59

PIR RUMENKE I MILJENA

Egloga I. aliti Razgovor pastijerski prvi

Radmio stari pastijer, skup vila, skup pastijera, skup satira, skup pirnika

Sunce ljepši dan vođaše
i proljetna rados mila
k našijem stranam prostiraše
iskitjena rusam krila;
 pomladi se lug i gora,
kí pod snijegom sijedi stahu,
i zelenijeh vrh prostora
vjetrici se proljetahu,
 kad pristupi dan čestiti
u kí imaše čes ljuvena
srećnijem pirom sjediniti
lijepu Rumenku i Miljena, -
 lijepu Rumenku, u dragosti
koje ljepos suncu odsiva,
a čud blaga svo'om ljeposti
istvu ljepos pridobiva,
 i Miljena, kí najprvi
sred pastijera djelim svíto
blagom, licem, znanjem, krvi
gizdaše se plemenito.

Jur pastijeri bjehu ustali
s drazijem vilam punijem dike,
da bi izrana pripijevali
pričestite vjerenike,
 stavni i mudri kad Radmio
krenuć vijencom prame sijede,
da bi rados uzumnožio,
pusti iz glasa sej besjede:

Rad. Zlatnijem krilim leti sada
k nam, žuđeni bože od pira,

čijem proljetje vrh livada
svoj veseli zrak prostira.

Ako vjetric listjem krene,
ako listje cvijetjem gori,
ako usti svo'e rumene
dragi u miris cvijetje otvori,
sve nam veli: "Pojte pjesni,
o pastijeri, o gospoje!
ovo 'e danak od ljuvezni,
od raskoša vrijeme ovo je."

Tijem svak blage česti u krilu
slatko doba kušaj odi,
čijem Rumenku, rajsku vilu,
vrijedni Miljen jutros vodi.

I ne samo naresimo
svi veseljem srca i lica
i pram skladno nakitimo
vijencim rusa i ružica,
neg pomnimo da i u cvijetu
rumene se stada bijela
i zeleni vijenci opletu
volovima tvrda čela.

Dub, ki nejma cvijetja svoga,
cvijet pristavljen na se primi;
golet hridja neplodnoga
zeni kitam različimi.

Izravnite cvijetne pute
kitnijem krunam zgar vjenčane,
u gizdavi luk prignute
zaručite s granam grane,
narešene da pod sjeni
lijepa dikla provede se
i da luzi okrunjeni
mješte sunca njom se urese.

Neka iz gora brzi i laci
divji ljudi sred slobode
i satiri veseljaci
u tamašah kola izvode;
nek razbludnijeh sred zabava
na zvek bubânj romoniti
rados, pokoj, ljubav, slava
u tanac se s nami uhiti,
tere na naš glas medeni
nošen blazijeh od vjetara
gora iz guste svo'e zeleni
razlijega se i odgovara.

Skup vila

Zelen budi u razbludi
dzorne rose dar čestiti,

- rumene se vrši od gora,
jasna dzora
zemlju i nebo cvijetjem kiti.
- Skup past.* Pjevajte, diklice, vodite u slavi
vrh cvijetja i travice tanačac gizdavi,
er ljepši dan sviće, gdi sreća ljuvena
domalo združiti će s Rumenkom Miljena.
- Skup vila* Poprav dzora cvijetna iz mora
vas od cvijetja dan iznese
u kî draga posred krila
cvijetu od vila
cvijet od mladâc združiti će se.
- Skup past.* Diklice, slavite veseli pir sada,
ter izgled uzmite od ova dva mlada.
Hrlite, ljuveni gdi vas naš plam zove,
na pokoj žuđeni, na slatke celove.
- Skup vila* Junčić s blagom svojom dragom,
mlada ovčica s dražijem pase;
danas svaka zvijer i ptica
ljubovnica
sve što ljubi drži uza se.
- Skup past.* Pjevajte, diklice, općenu ćeš danas
i čujte vjetrice uzdisat na vaš glas,
er ljepši dan sviće, gdi sreća ljuvena
domalo združiti će s Rumenkom Miljena.
- Skup vila* Danas zmija najgorčija
bludeći se jijed ostavlja;
lav nesvijesni, vepar hudi
pri razbludi
svo' u nemilos zaboravlja.
- Skup past.* Diklice, slavite veseli pir sada
ter izgled uzmite od ova dva mlada.
Hrlite, ljuveni gdi vas naš plam zove,
na pokoj žuđeni, na slatke celove.
- Skup vila* Našoj sreći romoneći
svi kladenci rados plode,
suh panj zene i daleče
svud protječe
med iz dubja, mlijeko iz vode.
- Skup past.* Pjevajte, diklice, u dzorno sej vrijeme,
združite slavice žuberom ljepšijeme,
er ljepši dan sviće, gdi sreća ljuvena
domalo združiti će s Rumenkom Miljena.
- Skup vila* Svoj izbrani plam na grani
ljuven slavici zove i poje:
"Letni k meni, dušo, er sada,
ako ikada,
celivat se pristojno je."

- Skup past.* Diklice, slavite veseli pir sada
ter izgled uzmite od ova dva mlada.
Hrlite, ljuveni gdi vas naš plam zove,
na pokoj žučeni, na slatke celove.
- Skup vila* Sve prikrili danas mili
svo'em razbludam bog ljuveni:
ljube vode, cvijeti i dubi,
gora ljubi,
ljube vjetri zatravljeni.
- Skup past.* Pjevajte, diklice, vodite u slavi
vrh cvijetja i travice tanačac gizdavi,
er ljepši dan sviće, gdi sreća ljuvena
domalo združiti će s Rumenkom Miljena.
- Skup vila* Igraj kolo uokolo,
er na igranje pričestito
našu mlados zove sada
ljubav mlada,
mladi danak, mlado lito.
- Skup past.* Hrlite, tecite, satiri veseli,
da i vi slavite ovi dan pribijeli.
Divjačnijem tancima, čijem priđu svatovi,
i špotnijem pjesnima častite pir ovi.
- Satir I.* Sviri, glumče, bubnju, udari,
er se danas peče i vari.
Nek svaki od nas kô prug skače,
er pod nogam nije nam drače.
Pir je i brašna jes dovolje;
skoč'mo, bratjo, skoč'mo bolje.
da nas bolje gozba užiri,
udri, bubnju, glumče, sviri.
- Satir II.* Sad je vrijeme, sa svom vlasti
da se kuplje svak u masti,
da nam s piće smočne i lipe
pretilinom brade kipe,
da se obilnijem cvijetjem krune
rujna vina čaše pune
da pjevamo mi satiri;
udri, bubnju, glumče, sviri!
- Satir III.* Tijem nemojmo bit zamani
mi danaska siti i pjani,
neg hvalimo do nebesa
svi nevjestu punu uresa.
Nje je lice vidjet svuda
ko posuta rusam gruda.
Za njom ginu svi pastiri;
udri, bubnju, glumče, sviri!
- Satir IV.* Ako 'e Miljen zet čestiti,
i ja š njime zet ću biti:

on će diklu lijepu odveće
a ja sočno grlit pleće.

On će ljubiti usta od vile,
ja kantulu bačve mile,
dok se ljubav mâ samiri;
udri, bubnju, glumče, sviri!
Satir V. Me na gozbi srce žudi
da s nevjestom svak me nudi, -
ne da stisnem usta i jajce
liznem samo na kravajce,
neg da u tustom smoku i vinu
mu nabređam trbušinu,
da se većma triš raširi;

Satir VI. Je li draža stvar na sviti
negli vazdan jesti i piti,
dokle god ti ješa iz oči,
ušim, grlom, nosom skoči;
prid očima dokle svake
zvijezde uzvidiš i svijetnjake
letjet po tri, po četiri;
udri, bubnju, glumče, sviri!

Satir VII. Eto veće sva družina
približi se nevjestina:
sve babice cvijetja pune
kume kite i korune,
djever, bapci, kum, svatovi
i prvijenci Miljenovi:
tijem se odovle naš put tiri:
udri, bubnju, glumče, sviri!

Skup pirnika Eto dzorno srećno vrijeme
vjerenicim čestitijeme
svaku rados,
svaku sladost
u raskošah vodi uza se;
pomilja se dan s istoči,
da razblude njih svjedoči,
da njih dike nagleđa se.

Razmišljajuć što će biti,
čistijem sramom rumeniti
zasramljena,
pristrašena
Rumenka se lijepa vidi;
nu joj srce dobro sluti,
er potajnu rados ćuti
i hitros je što se stidi.

Spomeni se, o Miljene,
od jakosti tve hrabrene,

kad u krilu
dragu vilu
tvoja imati želja uzbude:
nevanjem se nje ne ustavi,
plam samiri tve ljubavi,
stavi u djelo tve požude.

Ne straši se, oštrom riječi
kad se ona na te opriječi
ter uzbrani
cvijet izbrani
u najprvo susretište,
er tko ide ruse brati
nejma od drača strah imati,
ni od pčele tko med ište.

Ljubite se u veselju,
ispunite dugu želju!
vaša dika
ljubovnika
prigriliti naglo hrli,
kako brštan stup kameni,
kako loza dub zeleni,
kako trava zemlju grli.

Rad. Sada vaše glas ljuvezni,
o pjesnici, uspregnite
i zamalo pirnijeh pjesni
slatki vapaj ustavite,

vjerenicim nek drazima
drag blagosov budem dati,
kî počinjem željno njima
u ove glase naricati:

Vi, u miru kî vodite,
o bogovi, srećno vrijeme,
vi me riječi potvrdite
blagodarstvom neumrljeme.

Klasjem njive, plodom stada,
vaš stan blagom čes napuni:
vječnijem cvijetim vam livada,
vječnijem voćem lug se okruni.

Plodni daždi mirna oblaka
zaplatili vaše trude,
ralom vašijeh od težaka
otkrile se zlatne rude.

Ljubili se s plama duga
vrući u željah, lijepi u licu,
kô grlica ljubi druga,
kako golub svo' u družicu.

Zete, da bi srcu u tvomu
čas od vjere sej hvalio

i na zboru poštenomu
među prvijem slavan bio;
 djelom, htijenjem i ljubavi
ti sjedinjen s dragom vilom
okrunio danke u slavi
srećnom smrti, svrhom milom.

 Vilo, porod pun dragosti
darovo ti kralj od nebi,
 ćaćku sličan u kreposti,
u ljeposti sličan tebi;
 da bi sladak nada svima
s tvo'em pastijerom vijek vodila
i njegovijem da bi očima
i pod staros lijepa bila.

 Vedrijeh dana tijek proveli
u radosti, slavi i dicit,
zdravi, obilni i veseli,
o čestiti vjerenici.

Svrha egloge prve

LJUBICA

Egloga druga

Zdržanje:

Ljubica vila s Tratorkom zaljubjena, a od svoga oca Brštanku bogatomu pastijeru obećana, s Mlađenom staricom razloži tužeći se

LJUBICA i MLAĐENA

S koraljnoga jur prozora
u istočnoj bješe strani
navijestila zemlji dzora
da je blizu zrak sunčani,
i poslala svo'e vjetrice,
da ga izrana njoj čestite,
da probude sve slavice
i livade cvijetjem kite,
kad Ljubica za istužiti
jad svoj željne kroz besjede
zaklonite sred zabiti
s svo'om stražnicom u gaj sjede.

Tuj čijem taštijem plamom gine
a druga joj nje plam gasi,
skrovna boles vil jedine
u ovake se tužbe oglasi:

Lju. Nemoj, nemoj, o Mlađena,
razgovorom slijedit veće:
tuga moja nije općena,
moja rana lijeka neće.

Čuj me smeće gdi počinju,
viđ me službe jadnu platu:
hudi ćaćko kô robinju
prodo me je, vaj, na zlatu.

On Tratorku ote momu
mene i sa mnom dušu ujedno,
a Brštanku bogatomu

obeća me nepravedno.

Ah, udesi nesmiljeni,
kâ neprava sila ovo je!
ah, Tratorko moj ljubjeni,
izgubljeno dobro moje!

Mlađ.

O Ljubice moja mila,
ne mori me tvo'im uzdasi
i u moru gorka cvila
tve ljeposti zrak ne gasi, -
tve ljeposti kâ čijem nosi
vedr'ju svjetlos, ljepše cvijetje
dan uzmaža i donosi
primaljetju primaljetje.

Bolje neg ti mislile su
zvijezde o tvojoj, hčerce, sreći
ke činiše tvomu uresu
slična uresom vojna steći,

kom se blago svud gotovi,
svud oblijeću rojne pčele,
ječi zemlja pod volovi,
planine se stadim bijele.

Ti s' najljepša među nami,
nu tko 'e mudar, svak govori
da nije scijenjen ni drag kami,
ako u zlatu vas ne gori,

čin' da ti je u spomeni
nad sve ine kô ljepši je
u vjenačcu cvijet rumeni
koga zlatna žica ovije.

Lijepa 'e ljepos, nu dovika
blago ljepos nje pritiče:
blagom narav svakolika,
svijet se i nebo blagom diče.

Sve se u srebru more gizda,
kad ga udari zrak s nebesi;
srebrom mjesec, srebrom zvizda,
srebrom dzora lice resi.

Tko što žudi, dobro znamo
da po samom steć blagu će
i pod suncem blago samo
rijet se može svemoguće.

Sred strašnoga zidat mora
sione rijeke ustaviti,
izravniti tvrđe od gora,
k sebi od svijeta kraj priniti
od blaga je moć i snaga,
koga se oblas svudi čuje:
čovjek blagom svijet podlaga

i do neba gospoduje.

Dub, na kom je plodno blago,
pomno 'e čuvan od vjetara,
a ubogo hridje i nago
svaki iz neba trijes udara.

Što sad veliš? Viđ najveće
gdi te česti slijedom slijede!

Lju. Razmišljajuć me nesreće,
ne razabrah tve besjede.

Mlađ. Ja govorah, mâ ljubjena,
da tko 'e bogat ljubiti se ima.

Lju. Ne naprijeda, ne, Mlađena,
er me vrijeđaš tijekom riječima!

Dali ja ću bez razloga
i s požude potištene
pustiti ljepos draga moga,
kôj na zlatu nije procjene?

Cijec ljubavi tač izdane,
pri neharstvu mom pod nebi
gore, polja, luzi, strane
suproč meni vapile bi;

hridi, dubja, zvijeri i ptice
vapile bi po dubravi:

"I tako li, nevjernice,
ljubovnika verna ostavi?"

Mlađ. Nijesi sama, o diklice!
sve smo žene take ćudi:
riječca dvorna, lijepo lice
naše srce lasno oprudi.

Kad tko na nas s tega uzroka
jedan uzdah na pô usti,
jedan pogled ispod oka,
jednu suzu silom pusti,

stravljene se tad pridamo
s njeke sile mi skrovite
i da zdvora još varamo,
unutra smo, znaj, dobite.

Nu koje su mudre i znane,
kad im zlato gdi se objavi,
od njih svaka svoje izbrane
ljubovnike zaboravi.

Ovu pjesan po dubravi
sve pjevahu nekad vile:

"Bježi od nas, o ljubavi,
ako nejmaš zlatne strile."

Man ćeš strijeljat te diklice
ke ne ustrijeliš darovima,
pokli jaču nego lice

puna ruka krepos ima.

Povijeda se višnji Jove
da prilijepu Danau steče,
kad pusteći svo'e trjeskove
daždu u zlatnom k njoj doteče.

Ah da kadgod unaprijeda
pade taki daž od boga,
ljepši od rose, slađi od meda,
draži od dažda proljetnoga
ke pastijerke, vile koje,
držec zlato samo u scjeni,
podigle bi skute svoje
za primiti daž zlaćeni.

Lju. Tebi kô mom ćaćku isti
bijes i staros svijes je uzela;
zato tamnoj pri koristi
sva kreposna puštaš djela;
er što 'e blago pak u stvoru?
Sve 'e privara želje naše;
spomeni se što na zboru
mudri Vitoš besjeđaše,
da bî zlatni vijek hvaljeni,
kî ne znaše zlato što je,
u kom nekad puk blaženi
rajski život uživo je.

Jedna zemlja svijem ljudima
bî sve imanje, blago i bitje,
u svom licu kažuć njima
vječnu jesen i prolitje.

Nitko ne zna što 'e strah blidi
noćne od zvijeri, danje od guse;
dubja slastim, mlijekom hridi
uzvirati viđahu se.

Tad se umrli nasitiše
nebranjenijem razbludama
i ljuvenijem zakon biše
u ljubavi ljubav sama.

Tad ne silom oca i blaga
neg svôm voljom sadruženi
plandovahu drag uz draga
veseloga dubja u sjeni,

oba mirni u svo'oj sreći
i nepomni vele imati,
i bogastva na želeći
oba u srcu pribogati.

Jestojsku im dub gizdavi,
pitje iz rijeka med davaše
i pernicu njim na travi

rados, pokoj, mir steraše.

Ali netom iz dubina
i iz propasti blizu pakla
sila od zlata i vrlina
za okužit svijet se izmakla,
naše štete i poraze
iznije u skutu crnom tade,
zavidosti, srdžbe, omraze,
varke, smeće i zavade.

Prid njim zlatni vijek pobježe,
ljubav pođe, mir izginu,
a ženidbu ljudi uzeše
za prokletu trgovinu.

Reče ovako pastijer znani,
a ja krepos za slijediti
držim zlato sve zamani,
grdim blago sve na sviti.

Mlađ. Krepos ljubiš? da cijec česa
ne poslušas čaćka ureda?

Lju. Zašto mi ino, znaj, s nebesa
sveta vjernos zapovijeda.

Čulo 'e nebo, kad obećah
ja Tratorku a on meni,
da u srećah i u nesrećah
živjet ćemo sadruženi,
da će prije u poludne
zvijezda noćnijeh zrak sinuti
a iz gora zvijeri trudne
valu u morskome počinuti,
negli ja ću slijedit mlada
van Tratorka ljubav inu,
neg Tratorko moj će ikada
mene ostavit svo'u jedinu.

Moj Tratorko, uvijek tebi
hoću srce me hraniti;
dokli uzbudeš živ pod nebi,
moj si, er ne mož neg moj biti.

Mlađ. Nije to pomnja od vjernosti,
hćerce, u tebi, poznam dobro,
neg je ljubav od ljeposti,
ku je slijedit tvoj duh obro.

Nu znaš ukras da ljuveni
od vremena silom vene,
a svud siva, vjeruj meni,
zrak starosti pozlaćene.

Lju. Premda ljepos i nje hvala
svoga uresom blaga siva,
blago od zemlje, blago od kala,

mrtvo blago pridobiva;
Premda pramim zlatnu rudu
bijelijem licem srebro dijeli
i u koraljnom usta sudu
hrani biser priveseli,
ne stavljam se ja od tega
što poginut skoro umije,
nego ljubim vrhu svega
što podložno smrti nije.

Kroz ljubljenje ljubim ovo
ljepos, kâ se vik ne gubi;
ljubim srce Tratorkovo,
ke me verno znam da ljubi;
ljubim slatku narav mednu
sličnu uresim neumrlim
i njegovu čistu i vrijednu
mojom dušom dušu grlim.

Mlađ. U srcu te, vilo, ćutim,
er znam, vjeruj, ljubav što je;
nu ti skoro teške slutim
smeće, tuge, nepokoje.

Čuj što rečem, er riječ ova
zaisto u vjetar puknut neće:
bit ćeš, bit ćeš Brštankova,
sili ljubav prignut se će.

Lju. Svud je dano nesrećnicim
smrtim uteć svaku silu.

Mlađ. Ta je prijetnja ljubovnicim
sveđ u riječi, nigda u dilu.

Lju. Ja umuknuh, nu mnokrati
mućeci se vele reče.

Mlađ. Otri suze, nemir skрати;
domom hod'mo, vrijeme utječe. -

- Pođe dikla, nu vjernosti
nje doskoro dođe plata
i hrabrenoj nje stavnosti
ukloni se sila od zlata,
er nje gorkom pri nemiru
ganut ćačko najposlije,
Brštankovu smete viru
i s Tratorkom sadruži je.

LJUVENA ZABAVA

Egloga III.

Zdržanje:

Radmio i Raklica, željni ljubovnici noćno sadruženi, ljuvenijem zabavam među sobom natječu se

RADMIO i RAKLICA

Ljetni mrak krijaše jur kola sunčana
i vjetric dvoraše ljepšu noć od dana,
služahu zvijezde svim za drage vil steći,
posmijehom veselim odizgar trepteći,
kad govor ljuveni ovi je pustio
ukradom združeni s Raklicom Radmio.

Rad. Gorim, Rakle, s tvojijeh oči,
s tebe ćutim strijel goruću,
tvoj plam slatki meni uzroči
smrtni život, smrt živuću.

Gora, zelen, dubje i cvijetje
meni o drugom mislit ne da,
er ljepotom svo'om proljetje
tvu mi ljepos pripovijeda.

Svakčas lice tve pribilo
u bjeloći danjoj slidim,
tvoje u dzori rumenilo
tvoje u suncu lice vidim.
Ljubim te, Rakle mâ, i dike tve sama
moj oganj mjera jes;
kô plame sve moj plam, tač ljepos svaku sam
dobiva tvoj ures.

Rak. Da te ljubim, moj Radmile,
ove strane htjej pitati,
ke su od mene naučile
ime tvoje naricati.

Tebe zove, moj pridragi,
tebe kliče, moj ljubjeni,

i žamorom vjetric blagi
i romonom vir studeni.

Slavic ti mlad veli
kroz pjesni primile:
"Hod' ne ckni, Radmile,
Rakle te tvâ želi."

Put zemlje cvijet prignut
veli ti: "Radmile,
hod' sjedi meni u skut
u družbi tve vile."

Rad. Dali blagi bog ljuveni
pogleda me milo odveće
i zaplati željnu meni
stavnijem mirom prednje smeće?

Dali rajsko u svjetlilo
moj zatravljen duh prišo je,
kad prigrli tebe u krilo,
o jedino dobro moje?

Ah da si blažena, o slatka ljubavi,
od srca stravljena životu gizdavi.

Blažene me boli, blažene suze me,
ke želja mâ proli rjekama groznijeme.

Rak. Željeh kroz moj plam gorući
s tobom biti sva mâ lita,
i što žudjeh uzdišući,
eto ispuni noć čestita.

Tijem mâ nijesam, rijet je trijebi,
neg sam uvijek, braće, tvoja;
s tebe umire duša moja
i mâ duša žive u tebi.

O česti, ku sresti sad mogoh sred mira
ljubeći, grleći cvijet od svijeh pastira!

U krilu tvu vilu s razbludam drazima
uživaj, celivaj, Radmile, željo mâ.

Rad. Celivam te, mâ ljubavi,
celivam te, mâ gospoje,
celivam te, prigizdavi
slavni raju duše moje!

Nu i ti rajskijem tvo'im ustima
celivaj me, moj pokoju;
me celove celovima
neizbrojnijem plati u broju.

Noć vesela vedra ova
kolicijem se zvijezdam zlati,
prem toliki broj celova,
mâ razbludo, primi i vrati.

Sve što možeš ljuvenije
celivaj me, željo izbrana,

da na licu strane nije
kâ ne bude celivana.

Neka jedan kon drugoga
sastučeni sto'e celovi
vrh celova pače istoga
rumeni se celov novi.

Celivajmo celov isti
i med u njem od ljubavi,
da slas celov novi očisti
koju celov prvi ostavi.

Na celov se celov trati,
da oni celov platu iznađe
bit celivam tisućkrati
kî celivat bude slađe.

Rak. Evo t' moje lice bijelo,
celivaj ga sred slobode;
evo t' usti, ke veselo
na ljuveni pozov hode.

Koliko vjetric tih
livadi po ovoj prosipa cvijeta svih,
toliki želim broj celova tvo'ih dražih;
koliko listja dat
može lug granati, ja gorim tolikrat
za željno vraćati drag celov i primat.

Tere jednak s listjem kada
izbrojimo broj celova,
smesti ćemo vas broj tada
i početi broj iznova,
dokle usta, kâ se ljube,
ne priuzme broj ljuveni
i celovi nebrojeni
svoj po sebi broj ne izgube.

Rad. Eto, jakno pčela iz cvijetja,
berem rajske med sladosti
iz živoga primaljetja
uzdisane tve ljeposti.

Gdi celivam ljepos tvoju,
dušo duše me ranjene,
ondi ostavljam dušu moju,
kâ na ustijeh stoji u mene.

Nu kad opet celivati
uzmem dragu tvu ljepotu,
duša mi se tajčas vrati
živa ljepšem u životu.

Rak. Slaci ti su tvo'i celovi,
ah mo'i nijesu slaci tako!
nu ogledaj celov ovi
je li sličan tvomu ikako?

- Rad.* Ne čudi se, er tvojima
kad mi ustim celov dâ se,
koju ostaviš mo'im ustima,
u tvâ usta slas vraća se.
Tvoj je slađi, Rakle draga.
- Rak.* Tvoj slas veću, braće, plodi.
- Rad.* Tvoj uzdrži medna blaga.
- Rak.* U tvomu se raj nahodi.
- Rad.* Da uzmimo to kušati,
da se očito nami ukaže
tko celivan celivati,
dušo, umije slađe i draže;
i tko dobit slatku uzima,
da tolikrat celov stvori,
dok dobitnijem celovima
pridobita usta umori.
- Rak.* Počeh! Ovi ne broji mi;
ovi drugi nazbilj nije;
da ni ovi! ovi primi, -
sa svijem srcem dan ovi je.
- Rad.* Dobila si! evo t' ustî,
celove mi daj bez broja;
dobio sam pače, pusti
celivat se lijepa moja.
- Rak.* Dobili smo oba pače,
jednaka je slas obima;
svaki od nas ljubjen, braće,
umorit se ljubeć ima.
- Rad.* S srcem srce, mâ radosti,
celivaj se sve što može,
srcu umornu da od sladosti
iste slasti snagu uzmnože.
- Rak.* Duša dušu, moj ljubjeni,
ognjevitijem ljubi ustima,
dokli u dušu duh stravljeni
udahne se s celovima.
- Tako tuj dva mlada goreć u ljubavi
prođoše noć tada u slatkoj zabavi,
dokle god razdijeli zavidna njih dzora,
noseći dan bijeli s višnjega prodzora.

BIJELKA

Egloga četvrta

Zdržanje:

Medvjetko, divjak pastijer užezhen za Bijelkom vilom, na nje nemilos tuži se

MEDVJETKO SAM

Čijem ne straši vučja grapsa
stado palo povrh zemlje,
a vjernoga straža oda psa
u lotrilu sopi i drijemlje,
gdi činjaše malu sjencu
mutnu viru dubje rijetko
kraj litice na kladencu
popijevaše mlad Medvjetko:

"Nadmite se, usta moja,
i ti, vrane, sa mnom začni,
neka čuje mâ gospoja
mojih dipli vapaj plačni.

Bijelko medna, Bijelko lipa,
ku mi u srcu čes zasiječe,
s ke se život moj rasipa
i žeravom prži i peče,

Bijelko, ljubim tebe samu,
er ljubit je tebe sila;
ti, kô požar trnje i slamu,
moj si pokoj popalila.

Dočijem sada sunce od podna
poniknutu zelen pari
i nije čuti ćuha ugodna
da po uvehlu listju udari,
nije pojata dalek moja,
ku hrastovo granje sputi:
tuj bi mogla ljepos tvoja
u slobodi počinuti.

Sred skrovena toga mista
za ložnice sve je spravno,
trstje i s žukom slama čista,
ku nanesoh nejma davno.

Ja je zgradih, u nevjeri
onijeh kî mi stado more,
za uhodit noćne zvijeri
i lupeže zvijeri gore.

Nu što velim? Nije za tebe
spat trstenom u nalogu;
od ložnice nije potrebe,
kad ložnica ja bit mogu.

Ložnica bih ja ti bio,
tve ljeposti ku dostoje,
kad poda te raskrilio
jamačno bih tijelo moje.

Hod' sred ove mile sjence,
hod' me oživi radi boga,
dipli sviri, kiti vijence
uz Medvjetka verna tvoga.

Hod', gospođe moja mila,
vidjet srce me kakvo je;
viđ kô mi si rasparila
probodene prsi moje.

A da u meni nađeš, brače,
skladan ures, ljepos mladu,
iščešljah se granom drače
i kosorom srezah bradu.

Zatijem mlados mu pristalu
umih vodom u dubravi;
tuj se ogledah i omalu
mâ slika me ne zatravi.

Podoban sam nada svima
za ljeposti tve ljuvene:
među mladijem seljanima
najljepšega broje mene.

Zažareno zračno čelo,
nos zakučat pun razblude,
lice žarko i veselo,
čvrsta koža, kose rude.

Kô kad borom za granatijem
prozira se sunce u gaju,
tač me ognjene kosmuratijem
pod obrvam oči sjaju.

Gledaj ove tvrde boke,
pleći viteške i ramena,
prsi okošte i široke,
kijeh bi udorcom pukla stijena.

Ova ruka mâ žilava
znaj da udavi usred lova
tri medvjeda, čet' lava,
pet vepara, šes vukova.

Svake pjesni znam skladati
i od svirenja sve načine;
znam po suncu gonetati
suše, dažde i vedrine.

Kad zapjevam planinami,
ječi gora sva okolo;
hrid mi puca pod nogami,
kad junačko vodim kolo.

Da čemu me bježiš tako,
kad nas oba narav mila
stvoreći nas lijepo ovako,
od poroda 'e zaručila?

Tvoj sam, dušo, po naravi;
što je tvoje, hod' uživa';
čin' da i tvoj sam po ljubavi,
ka sved' slične sadruživa.

Hod' i uresim nač' ćeš tvojim
gdi zabave slatke cića
pri ovčijijeh prsijeh dojim
dva dragahna medvječića.

Gdje litice nad lug vise,
isprežah ih i mâ lica,
ljuto za njih rvući se,
bijesna izgrdi medvjedica.

Prose ih Dzorka i Miljena
i skoro ih, mnim, odnijet će,
pokli dika tvâ žuđena
na me dare mrzi odveće.

Ukaži se jednom blaga,
da me misli sved' ne tuže,
o ljutice mâ pridraga,
moj ljuveni crnokruže!

Lijepa er ljepos viku nije
kâ nemilos sobom vodi;
lijepo sunce svijetli i grije,
lijepa dzora zelen plodi.

Viđ pritešku mu nesreću,
viđ bez hari, viđ bez plate
što podnosim, što podnijet ću
i što dosle podnijeh za te.

Stokrat zaman u dne, u tminah
tvoj bjeguci stupanj slidih
zamršenijeh po planinah
i pustinskih oštrijeh hridih.

Stokrat pustih nepožnjeno
da mi u ništa klasje opade,
pustih voće neohaštreno
i bez rijeza vinograde.

Stokrat rukam viteškima
ugrabih te, gdi 'e gaj gusti,
užeženijem satirima
jak vučijijeh ovcu iz usti.

Stokrat za steć, mâ krvnice,
tebe i mojoj rani like
sve darovah vilenice,
sve zamitih vilenike.

Skoro na teg trudni u dzoru
izvede me zrak danice,
kad zamjerih na javoru
dvije mlađahne golubice
gdi se ljube, gdi su splele
usta s ustim, s krilim krila
gukajući, ko da vele:

"Uživajmo, drugo mila."

U prsijeh mi srce tada
tač nesvijesni blud prituče,
da gorkoga nadmen jada
u ove glase duh mi puče:

"Eto igre na ljuvene
zvijer i ptica svaka hrli,
a mâ draga neće mene
ni da ljubi, ni da grli."

Tuj, gdi iščeznut s skrovnijeh rana
lupam čelom tvrdo o stinje,
skupiše se sa svijeh strana
s goranima seljakinje;

pitaše me: "Tko te stravi?
tvâ svijes, tvoj um gdi se dio?
Ti si gdje god u dubravi
na ku neman nastupio.

Da te ukletva kâ ne mori?
da te čari nijesu splele?
da te nijesu vile u gori
kon jedzera priuzele?"

Odgovorih: "Kletve nijesu,
nijesu s čari boli moje,
neg me prsi skončane su
kroz nemilos me gospoje.

I er mâ se smrt gotovi
cijječ nezgoda ke me slijede,
ah urež'te u brijes ovi
napokonje sej besjede,

da Medvjetko ponositi
kô prid suncem mraz poginu,
puče kako krijes obliti
kroz ljuvenu žestočinu.

Udesi ga silni ubiše,
jaoh, i Bijelka prijeka vila,
er ga boles teška odviše
bješe ljuto nadskočila."

Tako izrekoh pun čemera
svijem kî bjehu tuj dotekli,
prostrt mutna kon jedzera
vrh klisure na pripekli.

Na me riječi svi plakahu,
videć boles kâ me muči;
i suzama, ke lijevahu,
vas jedzer se zabobuči.

Lele! molih, a zaludu,
jadna srca, plačna lica,
er ne parja narav hudu,
mâ priližepa ubojica.

Neće dobro me ljubjeno
doći k meni, dat mi lijeka
i svo'e srce usječeno
od hrastova kaže hreka.

Tijem ti, o vrane, crnijem krili
kî prolijetaš oko mene,
moj odnesi plač nemili
u zlobnice me ljubjene

i reci joj da prida nju
hrlim, želeć tuj umrijeti,
za nać svrhu mom skončanju
i nesreće me dospjeti."

LOVORKA

Egloga peta

Zdržanje:

Tuži se Ljubdrag na nevjera vile svoje i zgođe od svoje ljubavi svomu drugu Zelenku nauzdano pripovijeda

ZELENKO i LJUBDRAG

Sred pustinje blijeda lica
i sred dubja nikla u stijeni,
gdi nije blaga čut slavica
i obične nač zeleni,
smrt nesrećni Ljubdrag zvaše
za lijek trudim svo'im bez broja
i ne umiruć umiraše,
što ne umira s nepokoja;
a to pokli, stavnom vjerom
dana drugom, svoja vila
bješe smrtnijem, vaj, čemerom
njegov život porazila.

Uza nj s cvijetjem povenutijem
vržen vjenčac u nescjeni
i s strjelama razmetnutijem
slomjen leži luk zlaćeni;
a on vene bez pomoći,
bez ufanja gasne i blidi
i bez družbe u dne i noći
samo uza se svoj trud vidi.

Ter za odložiti boles plahu,
kad hoće uzdah vruć podrijeti,
ne da iziti srce uzdahu,
da s uzdahom duh ne izleti,
ter se izjadat ne mogući
i na svak čas ranjen jače

mješte uzdaha izdišući
mješte oči dušom plače.

Kad u bitju tužnu tako
drug Zelenko priđe k njemu
i uzdanom riječi ovako
besjediti ljupko uze mu:

Zel. Zarumenjen istok bili
jur izvodi dzoru drugu,
otkad ištem, družu mili,
tve stupaje man po lugu.

Kuda zađe? s ke nesreće?
kâ te zanije čes neredna?
Svak se čudi, ja najveće,
kî sam s tobom duša jedna.

Ah nijesi li ti uresni
cvijet od slavne sej dubrave
kî u igrah, tancu i pjesni
sve najprve stječeš slave?

Tijem promisli s kojijem sade
uzdišu te požudami
dični mlaci, dikle mlade,
pače isto dubje i kami,
čijem se danas kupe i staju
svijeh pastijera tanci i vila
za u veselom slaviti gaju
pir Lovorke i Radmila.

Nu što vidim! ti si u tebi
tač promijenjen lica od tvoga,
da tko te ište, za tebe bi
mogo pitat tebe istoga.

Tko porazi tvoje urese,
o Ljubdraže, tač nemilo?
tko vedrinu, tko zanese
tvoga lica rumenilo?

Ljub. Eto izginu sred nemira
mrtav Ljubdrag svakoj sreći:
eto umire, sveđ da umira
bez života živ boleći.

Za grob mrtvu srcu momu
obrah zagor hridnu i priku,
da u mjestu grdu ovomu
me nevolje gledam sliku.

Mom ću tužbom ovdi iskati
me Lovorke u nevjeri,
da na milos zvijer se obrati,
kad je u vilah srce od zvijeri;
da zvijer žali, što ne ćuti
tvrdo srce vile hude,

i da na moj plač priljuti
proplakati gorko uzbude.

Nu što velim? Na me vaje
viđ gdi plače u gorkosti
što smrznuto bez srca je,
bez ljubavi, bez milosti.

Čuj gdi uzdiše većma sada
tihi vjetric na me suze,
vir romoni jače, otkada
mu nesreću cvijelit uze.

Ah Zelenko, i ti u cvilu
da me združiš razlog prosi,
gdi gre dikla mâ k Radmilu
i moj život s sobom nosi;
ter kad druge moje i tvoje
nađeš, glasi im i govori:
"Tužni Ljubdrag vaš umro je:
nevjerna ga vila umori!"

Zel. Zmaj da me je nasrnuo,
da me opsinu trijes ognjeni,
ne bih srcem protrnuo
i iščeznuo toli u meni,
koliko me smete i rani
sad čuvena boles tvoja,
a nadasve nenadani
uzrok tvoga nepokoja.

Ah moj dragi, čuj me! nije,
nije lijeka tvojoj boli,
i što može nemilije,
udes na te srne oholi.

Opire se plamu tvomu
razlog, nebo, sreća i vrijeme
i tvâ dana vil drugomu
odnije ufanje tve sasvijeme.

Tijem, Ljubdraže, mudar budi:
vrzi iz srca diklu hudu,
slomi taštoj vlas požudi
kâ te muči, a zaludu.

Ljub. Dušu iz srca, srce u tilu
iskinut bih mogo prije
neg me lijepe ljubav milu,
bez koje mi živjet nije.

Stravljen život za njom gori,
još da 'e stokrat nemilija;
iako me smrtno mori,
ljubim ruku kâ me ubija.

Sred sužanstva svijem čemerna
nje vjekovit rob umrit ću;

bud' neblaga, bud' nevjerna,
ja njoj uvijek vjeran bit ću.

Neka boles mâ žestoka
i satre me vaj ljuveni;
umrijet s toli lijepa uzroka
od života draže 'e meni.

Zel. Ah što u vrijeme ne nađe me,
da ti pomoć dam kugodi!
tko prihita zgodno vrijeme,
svako dobro š njim nahodi.

Ljub. Ljubav ista, bitju u svomu
potajnostim kâ se slavi,
ustavi me da nitkomu
ne doglasim me ljubavi.
Zatijem nijesam vik scijenio
bit pod suncem take sriće,
da Lovorku mu Radmio
toli iznenad zaručit će.

Zel. Da odnimi već skroviti
usione trud boljezni
ter početak htjej mi riti
i sve zgone tve ljuvezni.
Premda ne mož silnoj česti
tijem se odrvat, moj ljubjeni,
daj družbu češ tvôj bolesti
i razgovor nač u meni.

Drug u tuzi tuge odlaga,
jad razdijeljen jaki nije,
gine smeći vlas i snaga
kâ se izusti, kâ se otkrije.

Drača u rani udubena,
premda 'e mala, ljuto mori;
crv, zakopan sred korijena,
od sto vijeka dubje obori.

Ljub. Rijet ću, o družbe, nek se sreća
nestavnosti svojom srami,
kâ mi rados prvo obeća,
napoji me pak suzami.

Prva u ljeta još nekade
željom srca nerazdiona
provođahmo danke mlade
ja s Lovorkom, sa mnom ona.

Ljubljah! nu to ljubav da je,
ne umijah još dopriti
i ne poznah slados kâ je
u ljubjenju ljubjen biti.

Tad nju u igri nazreh često
plakat, videć s drugom mene,

a i ja plakah, kad me u mjesto
bi drug ini me ljubjene.

Nasiti se naš plam novi
tuj celovim bez krivine:
mo'i njoj, meni nje celovi
drazi bjehu nad sve ine;
ter potpunu slas, ku meni
zabraniše ljeta u tomu,
ah sad kušam u spomeni
i zavidim sebi istomu.

Zel. Sveđ početak od ljubavi
srećan, sladak, blag se otkrije,
nu dobrzo pak se objavi
da u nevjeri vjere nije.

Ljub. Kad diklica mâ sunčana
jaču s ljetim ljepos steče,
svoga od čaćka bi držana
svijeh pastijera nadaleče.

Tad, er dzora mâ krijaše
dan, kijem mi je prije sivala,
me svenute želje ostaše
ko bez rose zelen pala.

Ne dijeljaše već ružica
za me miris svoj žuđeni,
plačan žuber od slavica,
tamno sunce bješe meni.

Zel. Da jeda i njoj trud se uzroči,
što od družbe tvoje uteče?
ali tebe, kako od oči,
drža od srca nadaleče?

Ljub. U nje srcu punu truda
dalečinom tom uzrasti
od ljuvezni me požuda,
nu ne manja svoje od časti.

Za moj pokoj u to doba
vijencom zlatnijem počasti me,
u kom bješe od nas oba
slikovano vidjet ime;

vrh inoga cvijetja odzgora
u kitnomu zlatu i svili
staše s listjem od lovora
skladno stučen "Ljubdrag mili"
za zlamenje (ah ostat će
vijek mi u srcu ta spomena!)
da s Ljubdragom Lovorka će
pirnijem vezom bit združena.

Nu sličniji tijem cvijetima
mogah zlamen nač ištući:

da nje vjernos svenut ima
kô prid suncem cvijet bjegući.

I bî tako uistinu!
dođe vjernos nje na manje,
moja u cvijetu rados minu
i s radosti sve me ufanje.

Ali ni tuj ne dospíše
štetne, vajmeh, nje milosti,
ke mi skrovni objaviše
plam stravljene nje ljeposti.

Ah me u stado kolikrati
s vijencom oko grla svoga
jaganjčić se mladi vrati
iz nje skuta prilijepoga;
me kolikrat sred pojate
nađoh dare nje ljuvene,
izabrane dunje zlate
skrovnom rukom donesene.

Kolikrati mu gospoju,
da razbludni nemir skrati,
pod imenom tuđijem moju
čuh ljuvezan pripijevati;
kolikrat mi nje žuđena
dika iz dubja objavi se
i htje prvo bit viđena,
pak s posmijehom u gaj skri se.

Ako li ine zgode znati
žudiš, uzmi po sve strane
okolo ih razgledati
na ovom dubju ispisane,
koje dočijem od sej gore
gvozdjem pisah u lug gusti,
milostivo dubje iz kore
na me suze suze ispusti.

Zel. Kojoj ikad već od vila
da vjerujem unaprijeda,
kad Lovorka vrijedna i mila
vjernos tlači, har ne gleda?

Ti si 'e skoro slobodio,
kad se na nju zmaj uputi;
zgodu ku čuh u kî dio,
a i potpuno želim čuti.

Ljub. Gdi kladenci vira živa
pod prignutijem hrastim blide,
gdi se svaka vila umiva,
da k družicam ljepša otide,
znaš, ob desnu na ravnini
stoji spila tuj prostrana

posvećena veličini
pustinskoga boga Pana.

U njoj buduć seljanima
za drag pokoj ljetna sjena,
zapućenijem zagrancima
i brštanom zapletena,
i ja tuj se uklonio
iza lova bjeh u podne,
da bih trude rasladio
dragu u krilu sjence ugodne.

Čijem počivam sam bez druga
ter mi ukradom san nastaje,
prvo plačan glas iz luga,
pak bjeguču čuh stupaje.

Skačem hrlo i hrabri
luk popadam u desnicu,
ali prešno vidim k meni
golu usrnut djevojčicu.

Zmaj za njome strašni i kleti
pun čemera, krvi i smeće
nješto crnijem krilim leti,
nješto sobom sebe meće.

Ah Zelenko, ti promisli
kâ ganuća, smeće koje
me su srce tad pritisli,
kad sam pozno dobro moje.

Ona, kô mi pak spoviđe,
zaskočena čijem se umiva,
za uteć poraz k spili priđe,
kâ joj bješe suprotiva.

Strah me za nju ledi, pače
za nju moj se plam razdraža;
er se strašim, ljubim jače,
a s ljubavi strah se uzmaža.

Plam u ledu bješe istomu,
er vil gledah kâ me stravi,
a u plamu led gorkomu,
pokli predah od ljubavi.

Ah' vidje li dub u gori
bjen protivnijem dvijem vjetrima
nepomično stat uzgori,
er je uzdržan među njima?

Led, plam tako srcu momu
donijeli bi smrt ureda,
da mi jedan proć drugomu
unutrnju pomoć ne da;

ter vodenom jak studeni
plam poštrapan većma plane,

strah probudi smjenstvo u meni
za obranu dikle izbrane.

Smrtno ustrijelih zvijer ognjenu,
kâ ranjena pokli ču se,
noseć s sobom strijel zabjenu
nazad bježat obrnu se.

Ljubav zgoti, ljubav hudu
nakaz rukom môm ustrijeli;
ah vara se teško u sudu,
slijepu ljubav tko god veli!

Kô se vratih gdi čestiti
slatki uzrok moga plama
naizmjenju licem kiti
lijere od straha, ruse od srama
i gdi sjene najtamnije
ište mjesta sred skrovnoga,
da se tminom naga odije
vrh odjeće stida svoga,

vas zapažen prid nje dikom,
kâ mi silom duh primami,
ostah stvorom i prilikom
sred kamene spine kami.

Nje djevična ljepos čista
tad mi sinu vele draža;
njoj ures je nagos ista,
neures joj diku uzmaža.

Zel. Ljepos taštijem napravama
pomagat se nejma trijebi;
i pod suncem ona 'e sama
zadovoljan ures sebi.

Ljub. Zaisto bi potamnijeli
nje bjeloćom tijela naga
srebro, biser, snijeg pribijeli,
kitni čemin, ruža draga;
er u mrkloj spili tade
bjeloća mi nje se objavi
kô po nebu, kad dan pade,
lijepa zvijezda od ljubavi.

Držim da jur taka otide
umrloga željna suda
prid pastijera slavna od Ide
gola majka od razbluda.

Čuj, Zelenko, uistinu,
scijeneć istok da 'e sunčana,
tmasto hridje sve prosinu
i začese ptice s grana.

K njoj pristupih i trepteći
prid njom prignuh smjerno lice

veleć: "Evo rob najveći
klanja tebe, ma božice!"

Zel. Što ona tada, videć plaha
mlaca uza se ki sve može?

Ljub. Nješto od srama, nješto od straha
prida mnom se prinemože.

Ah moj dragi, ah nikada
ovaka se čes ne vrati!
er bih velmi srećan tada,
ne umjeh sreću mu poznati.

Svezan ostah prid slobodom;
er sve žudjeh, ne smjeh ništa,
smeten, smamljen, priuzet zgodom
toli lijepa susretišta.

Pristraši me veličina
sreće, kâ me sasma obljudi,
i me želje žestočina
žestočinom svom se izgubi;
a nadasve od milosti
osta ljubav pridobjena,
da smrtnome, vaj, gorkosti
ne izdahne mâ ljubjena.

Samo, dočijem pun skončanja
suzam grijem nju svenutu
i sve blago moga ufanja
u mekahnom držim skutu,
pazeć dika nje gizdavih
ledne ostatke, ali mile,
jedan celov jedva ustavih
na nje usi probljedile.

Tad se osvijesti mâ gospoja,
er celovom vlasti ognjene
duh joj vrati duša moja,
kâ na ustijeh staše u mene.

U plam stvori lice bilo
slična dzori zgar s nebesi,
kad je žarko rumenilo
za bljedilom noćnijem resi;
usta i pazeć na me objavi
njeku srdžbu milostivu
(ah kakva je u ljubavi,
kad bî toli lijepa u gnjivu!)

veleć: "Ako ti mi poda
život danas, razlog neće
da mi grabi tvâ sloboda
što od života scijenim veće;
i ostaj s bogom, pokli stati
s tobom mi se dugo ne da."

S tijem k jedzeru tijekom obrati
nać odjeće zlatne ureda.

I da smrtno posred tmine
moje usplaćem nepokoje,
sred oblaka od haljine
zapade mi sunce moje.

Zel. Znam tad smrtno da ti ublidje
kroz nezgodu toli silnu,
gdje izgubljen vas trud vidje,
za kî ufaše platu obilnu.

Ljub. Ne ustavih se, k njoj potekoh
i vas prostrt zemlji nica:
"Prosti moj grijeh, prosti (rekoh),
o kraljice svijeh diklica!

Kriv sam, nu me krivca učini,
o ljeposti božanstvena,
slavni ures tvoj jedini
i mâ ljubav neizrečena.

Evo t' srca! ti ga rani
ovijem strijelam mo'im istima;
tve mu iz ruke smrt ne brani,
iz ke život dosle prima.

Nu znaj, strijele su ovo koje
tebe oteše zmaju prikom,
a me tužno srce ovo je
ke se resi tvom prilikom,

ke ljubi te već neg sebe
i ke žudi na ovom svijeti
tebe služiti, dvorit tebe,
s tobom danke svo'e dospjeti."

Ona na to razveseli
vedri pogled lica mila, -
u riječ jednu, sve mi udijeli
što dat može časna vila.

Med donese mom čemeru,
boli izvida me bez lika
i žuđenu da mi vjeru
da će moja bit dovika.

Ovo 'e zgodna ke spomena
mrijet mi čini svako u vrijeme;
ovo 'e sreća mâ ljuvena
kâ me učini nesrećnijeme.

Viđ sad, družo, me nevolje,
sad ih sa mnom plači i suzi:
ja posijah njivu i polje,
ponose se žetvom družu.

Mladu ulovih ja košutu,
bjelju od snijega, nu jaoh meni,

čijem počiva momu u skutu,
ote mi je lav ognjeni.

Cvijet uzgojih i u njemu
bi mâ rados, mâ razbluda,
ali u goju najvećemu
ukrade ga ruka huda.

Eto rajska mâ gospoja,
koju dvorih verno dosti
sred slatkoga nepokoja
robujući nje ljeposti,
meni 'e, vajmeh, ugrabljena
silom sreće me lažive,
a drugomu narečena,
da je uživa, dokle žive.

Tako i pčela svud nastoji
med kupiti za drugoga,
tač za sebe vik ne doji
jaganjčića mati svoga.

O pustoši, gdi uzdišući
stravljen padoh često u sjenu,
kojoj uzdah moj gorući
kô plah vjetar listjem krenu,
reci, ako se tebi ikada
otprije jača tuga objavi
od mojega goraka jada,
od nesrećne me ljubavi.

Ah Lovorko, dušo moja,
ugrabljeno moje ufanje,
tako može vjernos tvoja
tvom Ljubdragu doć na manje?

Spomeni se, kad zovući
na zakletvu sve bogove,
moj privari plam gorući
kroz izdavne riječi ove;
da će u more prić zelene
gore, a rijeke nazad iti,
prije neg vijeku ti ćeš mene
pri drugomu ostaviti.

Nazad, nazad, bistre rike,
vaš svrnite tijek ozdala,
a dubrave svekolike,
usred morskijeh pođ'te vala,
er Lovorka vil nemila,
ne scijeneći danu vjeru,
Ljubdraga je ostavila
pri drugomu, vaj, pastijeru.

Stoga u njemu žalostive
suzam suze jad prilaga,

er mre, plače, - plače, er žive,
plače, er plač mu ne pomaga.

Ah da 'e proklet čas i vrijeme,
kad te najprije ljubih, vilo,
kad pogledom tvo'im slatkijeme
me se srce zamamilo!

Da bi zemlju tu domala
izgorio plam s nebesi,
one kite gdi si brala
kijem tolikrat mene uresi;

da bi strašni vihri ureda
porazili sa svijeh strana
ono dubje gdi se gleda
moja ljubav ispisana;

da bi jedzer oni gdi ja
tvu sam vjeru jur primio,
od najhuđijeh trava i zmija
čemerom se zamutio;

zmaj, prid kojijem ja te obranih,
uzeo za svoj stan pakljeni
spilu u kojoj tvo'ih izbranih
usta kušah raj medeni;

gdi padaju s tašta djela
suze, ronim ke niz lica,
zemlja trave ne vidjela,
trava cvijeta, cvijet vjetrica!

Ranjen Ljubdrag hudom česti
još slijeđaše svoj plač, kade
vas iščeznut od bolesti
svom Zelenku na skut pade.

SATIRI

Egloga šesta

Sadržanje:

Dva mlada satira na običajnu od poluzvojskih ljudi i besjede i spijevaju nesmotrno. - Slika od egloga Virđilijovijeh.

VUČAJ i MEDAN

Plodno u doba, jesen kada
za lijek svijetu ucviljenu
od veselijeh vinograda
prolijevaše krv rumenu,
a satiri, ljubav plahu
dražeć plamom pitja mila,
po dubravah udarahu
u potjeru mladijeh vila,
dva najljepši među njima
sastaše se sred pustinje,
vješti diplom divjačnima
mamit dikle planinkinje, -
dva najljepši, rijeh, koliko
divjač lijepa može biti,
u kojoj se tko 'e grd priko
broji uresom najčestiti.

Oba imaju bezobrazno
lice u runjah zarastjelo,
razrok pogled, rilo jazno,
vitorogo rudo čelo,
za pjet želju sveđ pripravnu
tancat, glumit danke cijele,
naprašitu ćud izdavnu,
grda od tijela grđu vele:
stizat, rvat zvjieri od lova
jaci snagom ruke svoje,
druzi gorskih od bogova

Dolerije, Lera i Hoje.

Prvomu je crni Medan,
drugom bijesni Vučaj ime,
u svem slični drugom jedan
ćudi i licem nezgrovnime.

Prvi Vučaj sred gustoga
kitja ugleda nadaleče
i poznana druga svoga
kroz ovaku riječ zateče:

Vuč. "Što, Medane, sam si u gori?
što ti omili zabit strma?
jeda li ti glad domori,
ter uhodiš ovce iz grma?

Med. Dali, Vuče, i ovdjera
Miljenkove sniš obore,
dvoje mlado kom s večera
diže i proždrije sam do dzore?

Vuč. Snim da dosle dvaš pribiše
pastijeri te s lupeštine,
ter ti omalu ne nosiše
kožu odrtu za sedmine.

Med. Toj se zgodi kad Mlađena,
kôj pokrade stvari mnoge,
sadrije tebi rasrčena
krađu iz ruka, s oči roge.

Vuč. Prić zaisto ne bi smila
k tomu licu tvom zbabljenu,
prid kijem jučer Dzorka vila
kô prid srdom streptje i svenu.

Med. Imo si joj u tom jadu
za oživjet je, da ne izgine,
tvoju ukazat kozju bradu
i te pasje čeljupine.

Vuč. Muč', er u svem rijet se mogu
vrjedn'ji od tebe, ljepši i jači.

Med. Podigla je žaba nogu,
da se s konjem izjednači.

Vuč. Znaj da Rakle dvije jabuke
darova mi skoro iz njedri,
da nje pjevam bijele ruke,
jasno čelo, pogled vedri.

Med. A Danica mâ ljubjena
mene dunjom udri i skri se;
nu htje prvo bit vidjena
i proviri smijući se.

Vuč. Reci, ako znaš, u kom mjesti
krijes ne kriješti, žaba 'e nijema,
miši umiju gvozdje jesti

- i boj bije mrav s ljudima?
Med. Reci ku zvijer plam ponavlja,
mlijeko o prsijeh kôj ptici je,
koja riba plavi ustavlja
i kî čovjek čovjek nije?
Vuč. Ugoneni kâ stvar slidi
naprijed, a gre sveđ nazada,
u nevidu ter se vidi
časom stara, časom mlada?
Med. Ugoneni kâ stvar plodi
svoju umiruć sestru prije,
da kad se od nje pak porodi,
svo'em porodom umori je?
Vuč. Vrz'mo riječi! hod' začina',
ako od mene strah te nije,
nek svjedoči sva planina
da ja pjevam ljuvenije.
Med. Nuti čuda, gdi zatica
na začinke sad ljuvene
kufa šoja, vran slavica,
jej kosova, Vučaj mene!
Nu da poznaš da ni malu
ti bojazan ne da'eš meni,
izmi na dvor tvu sviralu,
da pjevamo po izmjeni.
Vuč. Ko za krvim žedne i smagle
nokte orlovi site i srca,
raskidujuć ptice nagle,
da krv odzgar do tli frca
tač Raklica moja dikla
me rasuto srce drpi
s ke se duša moja obikla
svakčas veći vaj da trpi
i da mira nač ne umije,
Hoja, Lero, Dolerije!
Med. Mraznu u zimu tač ne zadme
po planinah sjever vrli,
kad se obilnijem mrazom nadme,
iz oblaka ter zaprli,
kako silno i zlosrdo
uzdasi mi srnu iz prsi
cijeć Danice, koja tvrdo
duh i pamet mu zamrsi
u dubravi maloprije,
Hoja, Lero, Dolerije!
Vuč. Kijem se stabar moj napunja,
tebi nosim ovdí unutra
danas, dušo, deset dunja,

a deset ću donijet sutra.

Gdje te vidjeh ja najprvo,
sve posadih cvijetke i dupke.
Rasti, cvijetje, rasti, drvo,
i s vam naše želje ljupke,
da im nikada svrhe nije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Med. Ja slavica mladijeh gnijezdo,
i ke hita ptice veska,
poklanjam ti, o mâ zvijezdo,
u kôj ljepos sja nebeska.

I kô ptice te su sužne
i slobodna željne danka,
tako moje želje tužne
robuju ti bez pristanka
sve što mogu sniženije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Vuč. Bez Rakle mi blijedi nebo
i na istoku dan zamrkne,
ružice mi pocrne bo
i prislatki med mi ogrkne:
a kad ona k meni stupi,
tad me rados vik ne izda,
zene cvijetje, med se kupi
i s dva sunca dan se gizda;
nu nje u licu dan ljepši je,
Hoja, Lero, Dolerije!

Med. Kad ne vidim moga sunca,
moj živući plam se smrzne
tad mi tanac, pjenje od glunca
i začinka svaka omrzne.

Tko u polju teži i jemlje -
il' dan ili noć je mrkla -
proplače me, gdi vrh zemlje
rigam čemer srca ogrkla,
ke u suzah gorcijeh plije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Vuč. Vihar dublje, crn nariplje
klasje a cvijetje suša vedra,
mene Raklin gnjijev rasiplje,
kad joj pružim ruku u njedra.

Volim čemer zmije ljetnje
ali poskok da me upekne,
neg da čujem psovke i prijjetnje
kijem se sprva na me osjekne,
ispod oka pak se smije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Med. Poplavica gre s klisura,

grad s oblaka crna zasje,
munju ognjeni grom kotura,
munja plodi štete i raspe;
tač Danica plamom vrlim
svo'e rasrdžbe luk nategne;
kad je hoću da zagrlim,
odmetne me ter pobjegne,
pak skrije se gdi znam gdi je.
Hoja, Lero, Dolerije!

Vuč. Rakle volju mu zauzda
i ostrogam oštrijem udri,
ter ispod nje već ne uzda
moj se iskopat razbor mudri.

Plače labut svoje usmrtje,
plače grlak mrtvu družbu,
a meni se plač zavrtje
stokrat, videć da mu službu
gubim, er joj plate nije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Med. Kukuljava vrijeme od grozdja
a crnoglav pjeva žetvu,
ja me vile srce od gvozdja,
kôj robujem pod zakletvu.

Ali pjesni, ljubav i har
ona moju meće i pušta,
ter mu tužbu nosi vihar
i svud plata njom letušta
po planini mlati i vije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Vuč. Lav vukove stiže i hlepi,
vuk volove, voli travje,
ja me vile ures lijepi
i nje krila meko uzglavje.

I nije želja mâ zalihna,
ni bojazni ginem smrtnom,
er diklica mâ jedihna
ne diči se ćudi odvrtnom,
ni nastoji da me ubije,
Hoja, Lero, Dolerije!

Med. Vrijes pčelama, zvijerim sjenca,
draga 'e stadim trava mliječna,
cvijetju bistra tijek kladenca,
meni moja ljubav vječna,
meni moja vila rajska,
hitr'ja od orla, bjelja od kufa;
š nje me opoji otrov zmajska,
nu mâ mlados svoj lijek ufa
u nje naći srcu od zmije,

Hoja, Lero, Dolerije!
Vuč. Ako uzmože ne bit tašto
sve što izroni mâ boljezan,
ako primi, a navlašto
prigrli me mâ ljuvezan,
od medvjeda kožu dičnu
i od jeljena grane davnje
posvetit ću za čas sličnu
vaše oblasti vrhnaravnje,
o čestiti sad i prije,
Hoja, Lero, Dolerije!
Med. Ako muku od svijeh trudnju
smirim ter se jadim oprem
i kroz pomnju nezaludnju
mu Danicu ljubit doprem,
glavu od vepra strašna uzrasta,
s koga nekad gora opustje,
posvećena više hrasta
stavljam, dubje gdi 'e najgust'je,
nek za vječni dar vami je,
Hoja, Lero, Dolerije!"
Njih pjevanje još slijedaše,
kad skrovne vile u gaju
grohotom se nasmijaše,
za oglasit da ih slušaju.
Čijem teku oni i njih svaka
bježi, a žudi bit stignuta,
sve noć zavi što bi paka
sred tamnoga svoga skuta.

ČISTA ZAGORKA

Egloga sedma

aliti razgovor, u komu mati Zagorku svjetuje na udadbu, a ona pri ljeposti od djevičanstva udadbene razblude pogrđiva. (Složenje u malone sve vrste od spijevanja slovinskoga, na priliku od Pindarovijeh mnostrukijeh pjesni, koje se zovu dithyrambi.)

Gdi tekuće u jedzero
zeleni se gaj ogleda
i govori, čijem žamori,
kroz listje mu vjetric mili:
"Lijepo ti resi me
proljetno sej vrime",
tuj Zagorku sijeda mati
uze ovako svjetovati:

Mat. "Zagorko, čuj mene!
Nije dobro, nije pravo
tve bitje gizdavo
bez druga da vene.
Združi se, draga mâ,
er mlados svo'u gubi
tko ljubjen ne ljubi,
a ljubiti moć ima.

Zag. Za prignut me nejmaš moći,
er mâ 'e miso stanovita
svijet uživati u čistoći,
koju scijenim veće od svita.
Ne dostoji blage od česti
n'jednu sresti
dobru zgodu
pri zabavi od ljubavi
tko ostavi svo'u slobodu.

Lijepo 'e slijedit s svom jakosti.
po dubravah lovne trude.
Mat. Ljepše 'e kušati u radosti
dopuštene slas razblude.

Ne vidiš li kô vesela
uz dub mili loza uzrasti?
Dub joj digni, probljedjela
i pusta će na tle pasti.

Prava 'e rados posred krila
vjerenuku dragom biti.

Zag. Prava 'e slados ljeta mila
s djevičanstvom provoditi.

U ljuvezni nije koristi!
gledaj, majko, gdi mrzeće
žamoreći plame odmeće
svoga iz krila lovor čisti,
časni lovor, kî je dika
svijeh viteza, svijeh pjesnika.

Njega ću slijediti, er prikor očiti
meni se, majko, mni da dubi od gore
naš život ljuveni čistoćom svo'om kore.

Mat. Pusta je mladost tvâ gora bez dubrave,
bez listja dubrava, livada bez trave.

Tijem uspregni tej svevolje
i priljubi vez ljuveni,
budi u cvijetju kitno polje,
budi u voću dub zeleni.

Zag. Kad cavti dzorni cvit sunčanijeh prije zraka,
tad žudi naresit njime se vil svaka;

ali kad
ubere ga pastijer mlad
gine mu vas ures.

Tač i vil
ku ljuvena rani stril,
kôj s hude namjere
pirni bog ubere
cvijet u kom sva čas jes,
nju bježi blaga čas,
dokle god općene
pogrdom nescjene
na svrhu povene.

Mat. Cvijet neubran mre najpreče;
a kad dikla lijepa i mlada
zadjede ga za pram, tada
uz nje ljepos ljepos stječe.

Na dragom svom busu rumenu diklicu
proljetnu viđ rusu od cvijetja kraljicu!

Ona se gosposkijem grimizom odijeva,
njoj zlatna gizdave
sto'i kruna vrh glave,
čestita naprava mogućijeh kraljeva.

Stražu od drača oštrijeh ima,

regbi uzmnožne glave od svita,
i podložnijem nad cvijetima
uzdiže se ponosita.

Nu se odonad' znaj da slavi
za cvijet najdraži i najprvi,
kad joj majka od ljubavi
ures poda svojom krvi.

Tijem ona sred plama razbludno sva gori,
kažuć se zvjezdama prije danka o dzori.
Pak prosipljuć na travicu
rosni biser, veli svijeme:
"Viđte kô sam lijepa u licu,
o pastijeri, berite me."

Zag. Budi što hoć; nu svak veli,
i očito toj se kaže,
da miriše čemin bijeli
od ljuvene ruse draže.

Tako sama
nad ljuvenijem razbludama
čistoća je svijetu od scjene;
ona dike neizrečene,
ona miris od kreposti,
od radosti, od pokoja
dijeli iz svoga djevičnoga
neockvrnjena perivoja.

Mat. Narančevo bijelo cvitje
gorko i ljuto voće plodi;
tač djevičko na svijet bitje
n'jednu sladost ne nahodi.

Zag. Sve je inako, sve neblage
zvijezde kuša dikla udana
i svrće se na dni drage
djevičanstva uzdisana,
ke draguju, ke nad svima
zvijezde ljube slično njima.

Bez družbe sunce jes; tijem što je u naravi,
sve njegov drag ures i klanja i slavi.

Otvora tisuć oči
livada cvijetja mila
za gledat sred istoči
njegova zrak svjetlila.

On jesen uzrastjelim
kitama go'i veselo,
a ljetu klasjem zrelim
ognjeno zlati čelo.

Mjesec je bez druga: dvore ga zvijezde zgar:
on noćni gospodar,
on jasnijeh od sluga

ograđen bani se srebrna sred kruga.
Što 'e ljepše neg dzora? Viđ i nju djevicu
gdi viri s prozora u kitnom cvjeticu.
Kon nje vjerna sveđ Danica
kô djevička straža siva;
ona, dikla sramežljiva,
kažuć rumen plam sred lica,
kr'je se, bježi, neće uza se
sunca, ' ke joj približa se.
Sve što 'e ljepše u naravi, eto najveće
djevičnom se časti slavi i ljubav neće.

Mat. Znaš što 'e djevstvo, ne znaš što je
bit ljubjena i ljubiti,
i nevješto srce tvoje
svo'u čes ne zna prigrliti.
Nu kušaj, hćerice mâ, to dobro najprije,
i nać ćeš da nije
pod suncem steć ikad sladosti milije!
imat druga dična i mlada,
koga tebi n'jedna zgoda
ugrabiti neće ikada
do smrtnoga moć zahoda;
misli i sreće š njim dijeliti,
jad i boles u potrebi;
živjet u njem, a on u tebi,
ti njegova, on tvoj biti;
s svo'om ljepotom tvâ ljepota
i duh s dušom združen čuti;
š njim se ljubiti za života,
njega grleć izdahnuti;
mirnom svrhom u pokoju
okruniti smrt blaženu
i ostavit ljepos tvoju
u porodijeh ponovljenu -
čestitos je od ke nije
nać pod nebom zamjernije!
I još sumnjiš, Zagorko? još mlados tvâ neće
priljubit sej sreće?

Zag. Nije sreća što čini nesrećne i smjerne,
kijeh vezom sjedini udadbe čemerne.
Znaj da odi na ovoj vodi
vidjela sam tisućkrati
mnoge udane vile izbrane
suzam jedzer uzmnazati
i čas oni proklinati
kî ih djevičke iz slobode
na nezgode,
na razmirja, na bolesti

htje s nekobnom hudom česti
na ženidben stan dovesti.

One veljahu: "Vjere ni
trudnome naći težaku
u zimnoj kratkoj vedrini,
u ljetnom sušnom oblaku,
ni u pirnoj vilam razbludi
i u pastijeru ljuvenu,
kî kaže ljubav ognjenu,
dokle steć bude što žudi.

Stravljen pastijer gori odviše
cijec ljeposti ke hvaljene,
gorko uzdiše, željno izdiše,
čezne, blijedi, gasne, vene.

Dubovoj u kori svud piše drago ime
i kako vas gori plamenom slatkime.

Kad bijeli dan sijeва, kad muči mrkla noć,
svo'u ljubav pripijeva i prosi njoj pomoć.

Tuj hvale, tuj tužbe, tuj dari, tuj mita,
tuj molbe, tuj službe, dokle je ispita;
a kad mu je zaručena, plovi u radosti,
gine u njemu sva spomena prednje gorkosti;
nju životom pravijem zove, sebe oživljena,
nju od duše raj njegove, sebe blažena.

Uto sine pirna dzora:
on rad želje miran nije,
moli sunce da put mora
svoj pospješi stupaj prije.

Kad dan pođe sred zapada,
eto u vijencu prigizdavom
prida mu se dikla mlada
s tancim, s pjesnim, s gozbom, s slavom.

Njemu prvo uživanje
plama ugasi veći dio,
er svak sreću scijeni manje
ku je stavno posvojio.

Pak pospješno svakčas stine,
dokle mlados nje vilinju
djelom sile i vrline
teško ujarmi za robinju."

Čijem rone niz lice
vir suza vjekovit,
ovako čuh vapit
udane diklice. -

Propuštam trud kazati
s porodom kî nastaje,
kom često tužna mati
svo'om smrti život daje;

kâ grozne suze otira,
er još da zdravo plodi,
već' jada negli mira
u djeci svo'oj nahodi.

Ukratko rijet ću sve: sloboda pridraga,
čistoća scijenjena vrh zlata, vrh blaga,
pastijerska nevjera, udadba neblaga
u čistoj odluci živjet me podlaga.

Djevstvo mjesec, djevstvo ljubi
vedro sunce iza gora
i svoj nikad zrak ne gubi
er se djevstvom diči dzora;
pače u djevstvu svoj vijek vodi
suncu i zvjezdam tko gospodi.

Tijem ću u miru neockvrnjena
slobodom se slavit mojom
i živjet ću razdružena
za združena bit s pokojom.
Neću družbu, nemir neću,
čista živjet, čista umrijet ću." -

Čijem veli, priđe k njoj Tratorko, kî 'e želi,
a ona stupaj svoj jak vihar odijeli.

POSJED VILINJI

Egloga osma nedospjena

Sadržanje:

Razlike diklice, ujedno skupljene, igraju se veselo i razgovaraju

Nad vodam perivoj s mirisom od raja
u vodah bistrijeh svoj drag ures razdvaja,
gdi zima ne hara travicu ni cvijetje
i s mraznijeh vjetara ne umira proljetje.

Tuj diklice u ljubavi,
kijeh se uresi nad svijem hvale,
na posjed se prigizdavi
u veselju bjehu stale;

i pod dubim zelenijema
uživajuć sjence mile
jur se bjehu razlicijema
razgovorim zabavile,

kad Dubravka, koje lice
i hitrina svijeh nadtječe,
na pridrage svo'e družice
posmjehnu se ter im reče:

"Ako, družbo mâ čestita,
igru lijepu hoć vidjeti,
svaka ime uzmi od cvita
i drž' pomno na pameti.

Ti, Ljubice, tvoga imena
cvijet za ime uzmi tvoje;
tvoje dike, o Miljena,
ružicom se zvat dostoje;

Dzorka ljubdrag rijet veseli,
Tratorka se čemin ima,
a Koraljka lijer pribijeli,
slična uresim njegovima;

ja ću biti neven mili,
pokli u meni plam ne vene

cijeća onoga kî me ustrili
zrakom dike božanstvene.

Tijem kad rečem: "Srce mi je,
ah jaoh, ljubdrag zamamio",
reci, o Dzorko: "Ljubdrag nije"
neg kî drugi cvijetak mio.

I od vas svaka, kad svo'e ime
izreče se, tako učini:
zata'i sebe i hitrime
djelom zovi kî cvijet ini.

Zaklad će dat svaka, kad bude krivo rit,
zaklad će svoj paka pokorom otkupit.

Zato stav' sve znanje i svaka svoj sada
na moje pitanje odgovor vješto da'.

Ljub. Ovaka nam biti zabava sved' ima,
ne vazdan hoditi za tuđijem poslima.

Mil. Da njeka od vila svo'e grinje razgleda,
manje bi činila zlorečijeh posjeda.

Dzor. Zamjenu cijec toga nahodi svagdanju:
ona na svakoga govori, svak na nju.

Trat. Tko žudi ne pisnut, temu je od potrebe
da družijeh jedan put izmjeri, dvaš sebe.

Koralj. Svak može razliku i sličnu veoma
svojemu jeziku zabavu nač doma.

Dub. U taj grijeh, kojijeme korite ostale,
i vi ste, druge me, koreć ih upale.

Scijeniti mudra bit, žudjet bit ljubjena
i o družijeh jezičit narav je svijeh žena.

Tijem im za sad grijeh prostimo,
i da nam se vrijeme skrati,
našom igrom jur počnimo
veselo se zabavljati.

Ja počinjem! Srce moje
Ljubica je zamamila.

Ljub. Nije Ljubica! (*Dub.*) Danu tko je?

Lju. Uzdisana ruža bila.

Mil. Nije ružica! (*Ljub.*) Da tko? (*Mil.*) Ognjeni
ljubdrag. (*Dzor.*) Nije neg ljubica.

Ljub. Nije neg neven obljubjeni.

Dub. Neven nije neg ružica.

Ne odgovaraš, o Miljena;
skrivila si, zaklad plati.

Mil. Poznam: primi, ma ljubjena,
ovi u zaklad vjenčac zlati.

Dub. Me je srce zamamio
ljubdrag, ime Dzorke mlade.

Dzor. Ah da tu riječ meni kade
bude rijeti moj Radmio!

- Dub.* Nijesi odgovor sličan dala,
zato zaklad, Dzorko, spravi.
- Dzor.* Evo t' strijele, nu je ostala
teža u meni od ljubavi.
- Dub.* Opetu počeh ja! Srce mi zamami
ružica milija nad kitnijem ružami.
- Mil.* Ne ruža neg ljubdrag. (*Dzor.*) Ne ljubdrag nego
- Koralj.* lijer.
- Dub.* Ne lijer neg nad svijem drag stravi me moj
pastijer.
S odgovora neprilična
tvôj krivini daj zamjenu.
- Koralj.* Skrivila sam, cvijetu er slična
pastijera mi cvijet spomenu.
Evo t' ovi luk zlaćeni
pun uresa razlikoga;
drži mi ga, dušo, u scjeni,
er je darov verna moga.
- Dub.* Me srce ognjevito zanese ljubica.
- Ljub.* Ljubica ne bi to neg dzorna ružica.
- Mil.* Ružica nije bila neg čemin gizdavi.
- Trat.* Ne čemin neg mila rusa me zatravi.
- Dub.* Tratorko, daj zaklad, tvâ ljepos pokli je
zazvala rusu sad, među nam ke nije.
- Trat.* Koprenicu ovu primi,
na ku izvezoh u boljezni
pod prilikam različimi
sve nezgode me ljuvezni.
- Dub.* Čemin srce me primaga,
š njega moje blijedi lice.
- Trat.* Ne s čemina neg s ljubdraga.
- Dzor.* Ne s ljubdraga neg s ljubice.
- Ljub.* Tako i njekad, da me gane,
moj Rumenko reče u gaju;
kad to mislim, duša plane,
srce uzigra, mnim se u raj!
- Dub.* Plati zaklad, er zamani
besjedu si uložila.
- Ljub.* Primi ogrljaj ovi izbrani,
kijem me uresi majka mila.
O ljubavi, ako bi mi
uzrok ovoj sad nesreći,
ah nesreću naplati mi,
da što ljubim budem steći.
- Dub.* O pune nad svijeme ljeposti i hvale,
evo ste, drage me, sve s igrom upale.
Tijem svaka pomno sad pedepsom grijeh plati
kâ hoće svoj zaklad da joj se povrati.

- Za steć tvoj luk, stoga imaš nas po trikrat
kô tvoga dragoga, Koraljko, celivat.
- Koralj.* Celivat ću; nu neuživan
i mrtav je, kad se izusti,
jedan celov necelivan
il' celivan sličnijem usti.
Od celova slas mednoga
nije celivat vas trikrati
pod prilikom od dragoga,
neg dragoga celivati.
- Dub.* Čigova je koprenica,
ti, Tratorko, pjesan reci
i planinskih od slavica
ljepšijem glasom glas zateci.
- Trat.* Blažen da je tko u slobodi
k dubravam se željno utječe,
da neockvrnjen vijek provodi
gradskih smeća nadaleče;
Gdje mir stavni ne zapada
pod oblake zlobe općene,
a zelenijeh vrh livada
ljubav cavti, rados zene.
Od čestitijeh on u broju
pun razblude privesele
traje slatkom u pokoju
mirne noći, danke bijele.
Sad bistromu na kladencu
tihi romon ljupko prima,
gdi prostire hladnu sjencu
gusto dubje pastijerima.
Sad u družbi lijepijeh vila
razbluđene dni prohodi
i sred skupa draga i mila
dipli čuje, tance izvodi.
Po zelenoj sada gori
cijejć ljuvezni, kojom vene,
u dubovoj reže kori
slatko ime svo'e žuđene.
Sada dvori, stječe, uživa
dragu ljepos a bez truda,
kâ mu dijeli milostiva
sve što hoće svo'a požuda.
Ah tko neće na ovom sviti
toli blagu čes zateći:
prid građanim neznan biti
za bit poznat nebu i sreći?
- Mil.* Lijepo si rekla i bi, Tratorko, velmi znan
nareče tko tebi prilijepu tu pjesan.

- Trat.* Ovo 'e pjesan od nauka
po kreposti jur složena
od staroga Dobipuka,
mudroznanca progonjena,
kad ištući hudo i prijeko
zla navidos da ga strati,
pođe u sela nadaleko
i građanom pleći obrati.
- Dub.* Udrile smo u stavnosti!
nije veselja stavnos gdi je:
neka 'e stavan, svo'e mladosti
uživati tko ne umije.
Miljena, zlatni tvoj vijenac ćeš otkupit,
ako nam tri za toj gonetke budeš rit.
- Mil.* Rijet ću ih kako znam; nemojte zazreti,
er dobro ne imam ni skladno što rijeti.
Laka i hrla vil nad svijeme
sto'im na ruci hrabra mlada,
kî kad k sebi priteže me,
od sebe me tjera tada.
- Ljub.* Oblak to je, sunce koga
k sebi kupi, pak razmeće.
- Dzor.* Nije neg luka stril lovnoga,
pritežući kâ se izmeće.
- Mil.* Dvanaes bratje kolo skoči,
vodi kolo sijed nad svima;
svaki svijetlijeh po trijes oči
a tridesti slijepijeh ima.
- Koralj.* To 'e godište! mjeseci su
kî se vrteć kolo čine:
slijepe i svijetle njih oči su
vedri danci, noćne tmine.
- Mil.* Pravedna me sred dubrave
tko me ljubi sveza jako,
da u ropstvu svezan tako
gospodim mu više glave.
- Dub.* To je cvijet od vijenca, kako i tvoj ovi je,
kon bistra kladenca kî mlada vil svije.
A sad hitre dvije diklice,
da vaš zaklad otkupite,
Dzorko, i draga mâ Ljubice,
lijep razgovor učinite.
Jedna slikuj vil žuđenu,
druga pastijer bud' stravljeni,
kî svjedoče naizmjenju
jedan drugom plam ljuveni.
- Dzor.* Ja ću kô pastijer mlad ljeposti rijet tvojoj
što meni reče ikad, Ljubice, Ljubmir moj.

Ljub. Nu ne znam, po meni hoće li biti dan
na plam tač ljuveni odgovor podoban.

Dzor. Vilo, u kojoj sva razbluda
obra vječno pribivanje,
gdi s ljubavi mâ požuda
a s požudom raste ufanje,
sunce 'e lijepo, kad čestite
tve svjetlosti š njim se stuče;
zvijezde odizgar videći te
tvôm ljeposti ljepos uče.

Ah obrati tvoje lice
i reci mi cijec pokoja
ljubiš li me, mâ božice,
mâ radosti, željo moja?

Ljub. Srce moje pitaj, braće,
koje u tebi sved pribaiva,
nać ćeš da te ljubim jaće
neg mu dušu, kom sam živa.

Tijem veselo sved za tvoju
uživaj me u radosti,
uzdisani drag pokoju
zatravljene me mladosti,
i s ljeposti tvoje sudi,
kâ je vidjet zgar s nebesa,
da izdišem u požudi,
da umirem s tvoga uresa.

Dzor. Ke ljuvenom dare bogu,
po kom ljepos tvâ mi 'e dana,
ke ti hvale podat mogu,
o diklice mâ sunčana?

Tebi klanja duša mâ se,
er su uresi rajski tvoji,
kô pun rose cvijet klanja se
nebu, ke ga njom napoji.

Ljub. A ja u tvomu razgovoru
slasti ćutim vele draže,
neg kad slavic zove dzoru
da rumeno lice ukaže,
i prid zvijezdam tvojijeh oči
dan uživam svjetlji vele,
neg kad suncu iz istoći
pruži zrake privesele.

Dzor. Ah od njeke skrovne slasti
ćujem gdi moj život gine,
ćijem smirivam jad prošasti
kroz milosti tve jedine.

Ljub. Ah jaoh braće, nije zadosti
uz žuđenu ljepos tvoju

- jedno srce môj radosti,
jedna duša mom pokoju.
- Dzor.* Grlimo se željno dosti!
- Ljub.* Dajmo željam sve što žude!
- Dzor.* Ah jaoh čeznem od sladosti!
- Ljub.* Ah jaoh venem od razblude!
- Dub.* Diklice izbrane, kaže vas taj meni
prem vješte i znane vaš govor ljuveni.
A ljepšu stvar nije, vjerujte, nać na svit
neg vil kâ umije ljuvena skladno bit.
A sad od vas svaka redom
ke pitanje vješto stvori;
svaka vještom pak besjedom
na pitanje odgovori.
- Mil.* Poćeh! Rec'te lijepe vile,
ljubav, kâ je malo dijete,
da poviti vi hoćete,
u što biste nju povile?
- Koralj.* Njoj bih povoj dala od cvijeta,
er je i ona zmija u cvitu:
blazni uresom, ali opeta
srcu snuje smrt skrovitu.
- Trat.* A ja od draće hude i prike
bez n'jednoga smilovanja,
za osvetit ljubovnike
kijeh u duši bode i ranja.
- Ljub.* U crnu bih nju koprenu
svila, er ljubav s bolesti je
i er gubi ćes ljuvenu
tajat ljubav tko ne umije.
- Dzor.* Ja bih zlatom nju povila,
er svak zlato ljubi i želi
i podlaga zlatna strila
svako srce koje ustrijeli.
- Dub.* A ja gvozdjem, er ljuveni
žude ljubav kâ 'e branjena,
i ljubav je malo u scjeni
lasno i brzo dopuščena.
- Mil.* N'jedan povoj za nje nije,
er studeni plam ne ćuje;
ljubav, kâ se sama otkrije,
htjet pokrivat zaludu je.
- Trat.* Ljubavi pridragoj svu ste ćud, o vile,
skrivajuć pod povoj razumom otkrile.
Sad recite: bog ljuveni,
ki 'e sveđ družbe željan bio,
da se sličnom ljubi oćeni,
kakvom bi se oćenio?

- Ljub.* Djevojčicom, ja ću riti,
er djevica svoj plam krije,
a sve znamo da skroviti
plam razgara žestočije.
- Koralj.* Ne davam mu ja djevicu,
er nje srce nevješto je,
neg ognjenu udovicu,
kâ zna dobro ljubav što je.
- Mil.* A ja velim da 'e za njega
dikla kâ se usidjela,
er nije plama nać većega
od srdaćca uželjela.
- Dub.* Kakva hoćeš bud' ta ljubi,
nu bih htjela da mu 'e nijema,
er mućanje ljubav ljubi
a u ženah nada svijema.
- Dzor.* Ja pameti stavne i više
dala bih mu vil kugodi,
pokli skladnos ljubav ište
već neg ljepos, kâ prohodi.
- Trat.* A ja bih mu dala mene,
pokli srcu u n'jednomu
ne bi našo tać ognjene
želje i vjernos, kako u momu.
- Dzor.* Razumno rijeste sve; a sada ke dale,
ke biste darove na pir mu poslale?
- Ljub.* Ja jedno zrcalo, ke mu je od potrebe,
er pozna on malo i družijeh i sebe.
- Mil.* Zrcalo 'e man slijepu; tijem bih mu dala u
dar
ja krunu prilijepu, er svijem je gospodar.
- Trat.* Dobitnu ja pōmu, er silna svo'a snaga
oholas svakomu i srce primaga.
- Dub.* Medom bih slatkime ćastila pir njegov,
osladi da njime ljuvenu svoju otrov.
- Koralj.* Ja bih mu donila srce ovo me na ćas,
er mi je, jaoh, sila, ćijem padoh njemu u vlas.
- Dzor.* Imala ja ne bih ćesa već da mu dam,
kad njemu poklonih i dosle sve što imam.

Ekloga IX.

RAKLICA

Medvojtko pastijer, užežen za Raklicom vilom, na nje odvrtnos ovako cvileć govoraše

MEDVJETKO:

U ono doba kad godištu
drpi srce lav ognjeni,
isparenu na plandištu
sto'e volovi privareni,
gdi činjaše male vijence
mutnu viru dubje rijetko,
sred pripekle dubja sjence
popijevaše mlad Medvjetko:

"Lijepa diklo, koje kliklo
natjecat se s dikom bitje,
kô je niklo, kô je obiklo
nicat licem primalitje,
ne ugrablja smrtna sablja
život tako sred zamaha,
ni korablja tako oslablja
pod udorcim vjetra plaha,
kô jamačne rane začne
na tvoj pogled duh gorući,
trude oblačne, dažde plačne
bez pristanka podirući.

Domišljatna kad ti platna
pišeš iglom, igla 'e meni
strijela zlatna, ku krilatna
ljubav srcu mom namijeni.

Kako zublja suha od dublja
ta ljuvena strijela gori,
kô trozublja sva najdublja
srca moga mjesta otvori.

Iznenatke pjesni slatke

kad tvâ začne ljepos mnoga,
male ostatke, čase kratke
od življenja ćutim moga.

Kad tvoj grajski ures rajski
slatku piću željno kuša,
jed izdajski, čemer zmajski
otrovana ćuti duša.

Ako uzdahne ali mahne
tkoga sebi tvoja ljepos,
smrt mi udahne, s koje sahne
mom životu svaka krepos.

Čemer srknu, s koga crknu,
s koga svu smrt duh moj vidje;
med mi ogrknu, dan se smrknu
slavic mući, cvijetje ublidje.

Na primirje tvoj pastir je
mnokrat prišô stana od tvoga,
gdi moj mir je, gdi razmirje
tužim srca skončanoga.

Nu kon gnizda, gdi tvâ gizda
željni pokoj sreta u noći,
mene izda moja zvizda
i me u krilo ne htje doći.

Do dna od vrha ljubav prha
po stravljenom srcu momu;
kad će svrha doći vrha
momu vaju skončanomu?

Rajski pakle, kom se zakle
sveđ robovat duša moja!
ljubi dakle, lijepa Rakle,
tko te ljubi bez pokoja!" -

Slijedila bi pjesni i suze
još od boli svijes mu slaba,
da na njegov glas ne uze
probuđena skvrčat žaba.

RJEČNIK

aliti - ili

baniti se - oholiti se

bitje - biće

blazi - blagi

bo - jer

boljezan - bolest, bol

braće - brate

brašno - hrana

brštan - bršljan

cavtjeti - cvjetati

celov - cjelov, poljubac

ćića - zbog, radi

ćijeć - zbog, radi

ckniti - kasniti

crnoglav - vrsta ptice, crnoglavka

crnokrug - zmija ljutica, otrovnica

čas - čast

čeljupina - čeljust

čemin - jasmin

čas, čest - sreća

česa - čega

čestit - sretan

dale - dalje

daleče - daleko

dalečina - daljina

Danaja - u starogrč. mitologiji majka

Perzejeva; rodila ga je sa Zeusom

(Jupiterom, Jovom), koji joj se približio u

obliku zlatne kiše

daž, dažd - kiša

dikla - djevojka

diklica - djevojčica

dilo - djelo

dithyramb (grč.) - ditiramb, kod starih Grka himna u čast bogu Dionizu; lirski pjesma nadahnuta čulnim užicima; hvalospjev

Dolerije - v. *Hoja*

dosle - do sada

doteći - dotrčati

dovolje - dovoljno

drača - nekorisna trava, trnje

dubje - drveće

dvaš - dvaput

dvorni - uljudni, udvorni

dzora - zora

egloga (grč.) - pastirska pjesma, pastorala, djelo koje idilično prikazuje pastirski život

er - jer

glunac - glumac, zabavljač

goj - užitak, veselje; sklad; mir, pokoj

grajski - gradski

grapsa - grabež

gre - ide (v. *gresti*)

gresti - ići

grinja - moljac; fig. mana

grlak - grlica (mužjak)

gusa - gusar

gvozdje - gvožđe, željezo

har - korist

hći - kći

hćerca - kći

hlepti - čeznuti

Hoja, Lero, Dolerije - božanstva iz stare (pra)slavenske mitologije, često se spominju u narodnom pjesništvu u zakle-

tvama, zazivima i sl.

hraniti - čuvati

hrek - panj

hridan - stjenovit, poput hridi

Ida - planina iznad Troje (danas *Kaz Dagh* u Turskoj), koja se često spominje u starogrčkim mitovima; *pastijer slavni od Ide* je Paris, koji je na toj planini odgojen i koji je upravo na toj planini dao jabuku s natpisom "najljepšoj" Afroditu, koja mu je obećala Helenu, što je bio povod Trojanskom ratu

ikada (uz negaciju) - nikada

inako - drugačije

isprežati - uvrebat; ugledati

istoč - istok

istok (sunčana) - izlazak (sunca)

iti - ići

izeti - uzeti

izgled - primjer, uzor

iziti - izaći

jak - kao

jakno - kao

javor - lovor

jazan - dubok poput jaza

jed - otrov

jeda - eda, da

jedzero - jezero

jej - ćuk

jemati - uzimati

jestojska - hrana, jelo

ješa - jelo, hrana

jijed - otrov

Jove - Jupiter, vrhovni starorimski bog (grč. Zeus)

jur - već

kade - kada

kami - kamen

kantula (tal.) - cijev

kî, kâ, kô - koji, koja, koje

kitni - kićeni

kladenac - zdenac; izvor

kon - kod

koruna - kruna

kosmurat - dlakav

kosor - kosijer

krađa - ono što je ukradeno (janje)

kravajac - pogača, kolač

krijes - vrsta cvrčka

krivina - krivnja

kuf - labud

kukuljava - vrsta ptice ševe

kuplje - kupa

labut - labud

laci - laki

lasno - lako

Lero - v. *Hoja*

letušti - leteći

lijer (grč.) - ljljan

lik - lijek

lotrilo - lijenost, nevaljalstvo

ljepos, ljepost - ljepota

ljubdrag - vrsta cvijeta, dragljub

ljuven - ljubavni

ljuvezan - ljubav

ma, me, mu - moja, moje, moju

man - uzalud

mito - nagrada

mješte - mjesto, umjesto

mnokrat - mnogo puta

mučati - šutjeti

nabređati - napuniti

nadaleče - nadaleko

نالog - gomila

napokonji - posljednji

naprava - ukras

narav - priroda

naripiti - nahrupiti, navaliti

nauzdano - pouzdano, s povjerenjem

nazbilj - ozbiljno, uistinu

nebi - pod nebi - pod nebom

nedospjen - nedovršen

neharstvo - nezahvalnost

neohaštren - neokljaštren, neobrezan

nepokoj - nemir

nepoman - bezbrižan

nestavnost - nestalnost
nevanje - opiranje, ustručavanje
nezgrovan - nezgrapan

nje - njene

oblas - vlast
odi - ovdje
odnimiti - oduzeti
odvrtan - mrzak, neljubazan, ljut
odvrtnos - neljubaznost, ljutnja
ogrljaj - ogrlica
oholas - oholost
omalu - zamalo
omraza - mržnja
općen - uobičajen, običan, opći
opruditi - opuriti, udariti
opsinuti - osvijetliti

paka - potom
Pan - starogrčki bog šuma; pokrovitelj stada i pastira ("pustinski bog" zato što boravi u samoći)
parjati - ostaviti, napustiti
pedepsa (lat.) - kazna
pernica - blazina, perina
pića - hrana
Pindar (oko 518-442) - starogrčki pjesnik, autor glasovitih oda, na glasu kao najveći starogrčki liričar
pitje - piće
pjenje - pjevanje
plandovati - odmarati se
plav - brod, lađa
počeh! - počekaj!
podlagati (prez. *podlagam*) - podvrgavati, pokoravati
podrijeti - izbiti, istisnuti
pojata - štala
pokli - budući da
poludne - podne
pôma - palma
popasti - uhvatiti, zgrabiti
posjed - posijelo
pospješno - brzo
poteći - potrčati
pozov - poziv

prednje - ranije
prem - upravo, baš
pretilina - masnoća; obilje
pribil - prebijel
prikor - sramota
prilika - slika
primaljetje - proljeće
primoći - svladati, nadjačati
prinemoći se - onesvijestiti se
proć - protiv, nasuprot
prodzor - prozor
prug - skakavac
prvijenac - prvak u svatovima, posebna svatovska čast

rasrčen - razljućen
razlog - razum
regbi - rekao bih, reklo bi se
rijeh - reko
rijez - rezanje
rit, rijet - reći
rusa (tal.) - ruža

sadrijeti - ugrabiti, oteti
sastučen - sastavljen, spojen
satir - u starogrčkoj mitologiji niže božanstvo, dlakavi i kosmati demoni s kojim nogama i šiljatim ušima; odlikuje ih pohota
scijena - vrijednost; *držec zlato samo u scjeni* - cijeneći samo zlato
scijeniti - militi, držati, smatrati
sej, sa, se - ovaj, ova, ovo
sedmina - daća, koja se sedam dana nakon ukopa prema običaju odnosi u kuću pokojnika
sion - silan
sivati - sijevati
sjenca - sjena
sjever - sjeverac, sjeverni vjetar
skončanje - svršetak; smrt
slaci - slatki
slavic - slavuj
smeća - smutnja
smjenstvo - smjelost, hrabrost
smočan - hranjiv, ukusan
smok - hrana

sopiti - dahtati
spila - spilja
spovijedati - pripovijedati, pričati
sputiti - sputati, zamrsiti
stabar - stablo
stavan - stalan
stavnost - stalnost
stravljen - očaran, začaran
stražnik - stražar
stril - strijela
stupaj - korak
stupanj - korak
suproč - protiv
suprotiva - protiv
svijetnjak - krijesnica
svit - svijet; *na sviti* - na svijetu
svrha - svršetak, kraj

š - s

šoja - ćuk, sova, šojka
špotan - pogrdan

tač - tako
tamaša (tal.) - šala; poruga, lakrdija
tanačac - ples
teći - trčati
teg - rad, težački rad
temu - tomu
težiti - obrađivati zemlju
tiriti - tjerati, juriti
tisućkrati - tisuću puta
tolikrat - toliko puta
tratiti - privući
trator - tratinčica
trijebi je - potrebno je; *nejma trijebi* -
 nema potrebe
trijes - grom
triš - triput
trozublja - trorožac, oružje s tri zuba
trstje - trska
trudan - umoran
tuj - tu
tva, tve, tvu - tvoja, tvoje, tvoju

udorac - udarac
uhititi se - uhvatiti se
ukradom - kradom

umrli - smrtan
upeći - ugristi
ureda - odmah
užiriti - ugojiti, utoviti nekoga (hraneći
 ga žirom)

vaj - nesreća, jad
vaj - (uzvik) jao!
vas - sav
već, veće - više (pored običnog značenja)
velmi - vrlo, veoma
vesak - ljepilo
vijek, vijeku - uvijek; uz negaciju - nikad
vik, viku - uvijek; uz negaciju - nikad
vil, vila - djevojka; vila
Virđilije - Vergilije, Publije Maron (70-
 19. pr. n. e.), rimski pjesnik; autor *Eneide*,
Bukolika (*Ekloga*) i *Georgika*; njegove *Eklo-*
ge začetak su tog žanra
višt - vješt
vlas - vlast
vojno - muž, dragi
vrći (imp. 3. l. j. *vrzi*) - metnuti, staviti
vrl - opak, zao

zabobučiti se - uzburkati se
začinati - zapjevati, pjevati
začinka - pjesma, popijevka
zagor - zagora, planinski kraj
zagranak - grančica, ogranak
zahod - zalaz, zapad
zaklad - zalog
zakučat - zakrivljen
zalihan - suvišan
zaman, zamani - uzalud
zamjeran - naočit, krasan
zamjeriti - primijetiti
zaplattiti - nagraditi, naplatiti
zapriliti - zapuhati
zapučen - zamršen, zapetljan
zatravljen - začaran
zatraviti - začarati
zdržanje - sadržaj
zdvora - izvana
zelen - zelenilo
zenuti - prolistati, klijeti, zelenjeti se
zgar - odozgo

zlamenje - znak

zlati - zlatni

zublja - baklja

žestočina - žestina

žuka - vrsta mediteranske grmolike

biljke, brnistra, žukva